

Muurhuizen

**PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)
EN OVERGANGSTOETSEN
VOOR MAVO 3 (VMBO-TL) NAAR MAVO 4
2024 - 2026**

PTA LEERJAAR 3 SCHOOLJAAR 2024 - 2026
MUURHUIZEN AMERSFOORT

Beste leerling uit leerjaar 3 tl van Muurhuizen,

Je begint dit schooljaar met het eindexamen. Een spannende tijd, waarin je toewerkt naar het afsluiten van de VMBO-TL met een diploma.

Het doorlopend gemiddelde van de schoolexametoetsen (SE) gaat door naar leerjaar 4. Uiteindelijk is het doorlopend gemiddelde van deze SE-toetsen uit leerjaar 3 én leerjaar 4 het eindcijfer van je schoolexamen. Het schoolexamen telt voor de helft mee in je eindexamen.

In dit overzicht zie je per vak welke toetsen je komend jaar hebt. Laat ook je ouder(s) of verzorger(s) dit overzicht lezen.

Bij ieder vak zijn de toetsen in de tweede kolom aangemerkt met SE (schoolexamen) of OT (overgangstoets). Alleen de cijfers van de SE-toetsen gaan mee naar leerjaar 4. Het doorlopende gemiddelde van de overgangstoetsen (OT) én de schoolexametoetsen (SE) bepaalt of je over kunt naar leerjaar 4. In leerjaar 4 zie je de resultaten van de overgangstoets niet meer terug, deze tellen uiteindelijk niet mee voor het examen. Daarom zie je in leerjaar 3 in de cijferlijst van magister twee eindkolommen: Een kolom met het gemiddelde per vak van je SE-cijfers en een gemiddelde per vak van je SE-cijfers én de overgangstoetsen (OT).

Alle PTA-onderdelen moeten volgens het overzicht afgerond zijn om door te kunnen gaan naar leerjaar 4. Toetsen die met een geldige reden in overleg met de vakdocent verplaatst worden, moeten uiterlijk twee dagen na het laatste herkansingsmoment in het schooljaar met een beoordeling afgerond zijn. Toetsen die te herkansen zijn, mogen alleen in de periode van afname herkanst worden.

Dit overzicht van schoolexametoetsen en voortgangstoetsen is ook op het intranet van de leerlingen en op onze website gepubliceerd.

Naast dit PTA kent onze school een examenreglement. Dit reglement legt uit welke rechten en plichten je hebt en is in dit PTA opgenomen.

Heel veel succes op weg naar je diploma.

De examencommissie,
Thea Elsendoorn, Diederik Buitendijk (examensecretarissen) en Henk de Klerck (afdelingsleiders)

Uitleg overzicht

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw	
<i>Schooljaar</i>	Periode van het toetsoverzicht
<i>Vak</i>	Naam vak
<i>Klas</i>	Betreffende leerjaren
<i>Contactpersoon</i>	Specifieke vragen over het vak en het overzicht
<i>Methode</i>	De methode (het boek) die het vak gebruikt

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Naam leerjaar	School-examen (SE) of overgang s-toets (OT)	Periode van het schooljaar	Wijze van toetsen: Schriftelijk (ST) Practische opdracht (PO) Mondeling (MT)	Hoelang de toets duurt in minuten (zonder de tijds-verlenging voor leerlingen die daar recht op hebben)	Aantal keer dat de toets meetelt in het totale gemiddelde	Is de toets te herkansen (Ja/ Nee)	De leerstof die afgetoetst wordt zoals vastgesteld door de overheid	Korte omschrijving van de te leren stof

Overige opmerkingen, die belangrijk zijn.

Wanneer ben ik geslaagd voor mijn mavo examen?

Een examen eindcijfer voor een vak is het gemiddelde van het pta eindcijfer voor het vak + het centraal examencijfer.
Alle pta-onderdelen moeten afgerond zijn om aan het examen deel te kunnen nemen.

Let op:

Geen enkel eindcijfer is afgerond lager dan een 4.

Als je geen eindexamen doet in wiskunde, moet je het schoolexamen rekenen afleggen.

Het behaalde cijfer telt niet mee in de uitslagbepaling, maar wordt vermeld op een bijlage bij je cijferlijst.

Je cijfer voor maatschappijleer en/of lo2 telt wel mee in de uitslagregeling (als compensatiecijfer bijvoorbeeld),
maar niet bij het gemiddelde van al je centraal examencijfers, want voor maatschappijleer doe je geen centraal examen.

Ckv, lichamelijke opvoeding en het profielwerkstuk zijn beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'

Stap 1:

Het gemiddelde van al mijn centraal examencijfers is 5,5 of hoger

nee, dan

Herkansen of niet geslaagd

ja, ga naar stap 2

Stap 2:

Mijn eindcijfer voor Nederlands is een 5 of hoger

nee, dan

Herkansen of niet geslaagd

ja, ga naar stap 3

Stap 3:

Mijn eindcijfers (incl. mijn combinatiecijfer zorg&welzijn) voldoen aan de volgende eisen:

al mijn eindcijfers zijn 6 of hoger, of

nee, dan

Ga naar de volgende voorwaarde

ja, ga naar stap 4

ik heb een 5 en al mijn andere eindcijfers zijn 6 of hoger, of

nee, dan

Ga naar de volgende voorwaarde

ja, ga naar stap 4

ik heb een 4 en al mijn andere eindcijfers zijn 6 of hoger, waarvan er ten minste een 7 of hoger is, of

nee, dan

Ga naar de volgende voorwaarde

ja, ga naar stap 4

ik heb twee 5-en en al mijn andere eindcijfers zijn 6 of hoger, waarvan er ten minste één 7 of hoger is

nee, dan

Herkansen of niet geslaagd

ja, ga naar stap 4

Stap 4:

GEFELICITEERD!!!!

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Nederlands
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	t.elsendoorn@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Talent

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	PO	nvt	3	Nee	K1, K2, K3, K7, V1, V2	Zakelijk schrijven (PO solliciteren)
Mavo 3	SE	Periode 2	MT	nvt	3	Nee	K4, K5, V1	Debateren
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	45 minuten	2	Ja	K3/K7	Werkwoordspelling
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	4	Ja	K6	Begrijpend lezen
Mavo 4	SE	Periode 1	PO	nvt	2	Nee	k7/k8/V1/V2/V3	Fictieopdracht n.a.v. boek
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	120 minuten	2	Nee	K4	Kijk/luistertoets
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	60 minuten	4	Ja	K7	Schrijfopdracht artikel
Mavo 4	SE	Periode 2	PO	nvt	2	Nee	k7K8/V1/V2/V3	Poëzieopdracht

Overige opmerkingen: in periode 1 mag in mavo 4 voor de herkansing een keuze worden gemaakt tussen ww-spelling en lezen.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Engels
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	m.griffioen@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	TBD Leerjaar 3, All Right! Leerjaar 4.

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	45 minuten	2	Ja		Toets uit methode
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	45 minuten	2	Nee		Toets over leesboek
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	45 minuten	2	Ja		Toets uit methode
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	45 minuten	2	Nee		Luistertoets
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	45 minuten	2	Ja		Toets uit methode
Mavo 3	OT	Periode 3	MT	60 minuten	3	Nee		Mondeling Engels
Mavo 3	OT	Periode 3	ST	45 minuten	2	Ja		Toets uit methode
Mavo 3	OT	Toetsweek 3	ST	60 minuten	2	Nee		Leestoets
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	45 minuten	2	Ja	MVT/K/2/3/4/V/1	Toets over leesboek
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	2	Ja	MVT/K/1/2/3/V/3/4	Toets met methode leerwerk
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	45 minuten	2	Ja	MVT/K/2/7/V/4/5	Brief Schrijven
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	45 minuten	2	Ja	MVT/K1/2/3/V/3/4	Toets met methode leerwerk
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	45 minuten	2	Nee	MVT/K/5	Kijk & Luistertoets
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	MT	60 minuten	3	Nee	MVT/K/6/V/3/5	Mondeling Engels

Overige opmerkingen:

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Duits
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	a.jansen@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Neue Kontakte

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	2	Ja	K1 / K2 / K3	Kapitel 1 t/m 2
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	60 minuten	2	Ja	K1 / K2 / K3	Kapitel 3 t/m 4
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	60 minuten	1	Nee	K4 / V3/ V5	Leesboekje met bijhorende vragen
Mavo 3	OT	Toetsweek 3	ST	60 minuten	2	Ja	K1 / K2 / K3	Kapitel 5 t/m 6
Mavo 3	OT	Periode 3	PO	35 minuten	1	Nee	K6	Presentatie over een thema
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	60 minuten	1	Nee	K3 / K7	Schrijven van een mail
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	1	Ja	K3 / K5	Kijk- en luistertoets
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	120 minuten	1	Ja	K2 /K3 / K4 / V1	Leestoets
Mavo 4	SE	Periode 2	MT	35 minuten	1	Nee	K1 /K3 / K6 / V4	Mondeling over thema

Overige opmerkingen:

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Frans
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	Anne Marijn Jonker-Oord - a.m.jonker@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Grandes Lignes

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	1	Nee	MVT/K/4	Leesvaardigheid
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	2	Ja	MVT/K3/K4/K5/V2/K7/V5	Proefwerk hoofdstuk 1
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	1	Nee	MVT/K3/K4/V1/V4/V5	Boektoets over Frans leesboek
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	60 minuten	2	Ja	MVT/K3/K4/K5/V2/K7/V5	Proefwerk hoofdstuk 2
Mavo 3	OT	Periode 2	PO	nvt	1	Nee	MVT/K3/K4/K5/V1/V4/V5	Kijk- en luisteropdracht
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	60 minuten	2	Ja	MVT/K3/K4/K5/V2/K7/V5	Proefwerk hoofdstuk 3
Mavo 3	OT	Periode 3	ST	60 minuten	2	Ja	MVT/K3/K4/K5/V2/K7/V5	Proefwerk hoofdstuk 5
Mavo 3	OT	Periode 3	MT	35 minuten	2	Nee	MVT/V3/K6/K3/K2/K1	Mondeling
Mavo 3	SE	Toetsweek 3	ST	60 minuten	1	Nee	MVT/K3/K4//K2/V1/V4/V5	Leesvaardigheid en examenvocabulaire
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	60 minuten	1	Ja	MVT/K3/K4/K5/V2/K7/V5	Toets hoofdstuk 1
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	1	Nee	MVT/K3/K4//K2/V1/V4/V5	Leesvaardigheid en examenvocabulaire
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	60 minuten	2	Ja	MVT/K7	Schrijfvaardigheid
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Nee	MVT/K3/K4/V1/V4/V5	Boektoets over Frans leesboek
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	60 minuten	2	Ja	MVT/K5	Kijk- en luistervaardigheid
Mavo 4	SE	Periode 2	MT	35 minuten	2	Nee	MVT/V3/K6/K3/K2/K1	Mondeling
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	60 minuten	1	Nee	MVT/K3/K4//K2/V1/V4/V5	Leesvaardigheid en examenvocabulaire

Overige opmerkingen:

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Wiskunde
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	m.iljazovic@mcvo.nl
<i>Methode</i>	Getal & Ruimte

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	2	Nee	WI/K1/2/3/5/6	Hoofdstuk 1 en 2
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	3	Ja	WI/K3/4/5/6/8 V1	Hoofdstuk 3 en 6
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	2	Ja	WI/K1/2/3/7	Hoofdstuk 4
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	60 minuten	3	Ja	WI/K3/4/5/6/8 V1/2/3	Hoofdstuk 5 en 10
Mavo 3	OT	Periode 3	ST	60 minuten	2	Nee	WI/K3/4/6	Hoofdstuk 7
Mavo 3	OT	Toetsweek 3	ST	60 minuten	3	Ja	WI/K1/2/3/4/6	Hoofdstuk 8 en 9
Mavo 3	OT	Periode 3	PO	nvt	1	Nee	WI/K1/2/6 V3	Wiskundig onderzoek
Mavo 4	SE	Periode 1	PO	nvt	1	Nee	WI/K1/2/3/7/8 V1,2,3	Hoofdstuk 1
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	2	Ja	WI/K1/2/3/4/5/6	Hoofdstuk 2 en 3
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	60 minuten	2	Ja	WI/K1/2/3/4/5/6	Hoofdstuk 4 en 5
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	90 minuten	3	Ja	WI/K1/2/3/5/6/8	Hoofdstuk 6, 7 en 8

Overige opmerkingen: per periode 1 proefwerk herkansbaar

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Geschiedenis
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	b.van.leeuwen@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Tijd voor Geschiedenis

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	60 minuten	1	Ja	K1,2,3,4	De Koloniale Relatie tussen Indonesië & Nederland
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Ja	K2,3,9	De Koude Oorlog
Mavo 3	SE	Periode 3	PO	nvt	1	Nee	K1,2,3,8	PO Het Conflict tussen Israël en de Arabische Wereld
Mavo 3	SE	Toetsweek 3	ST	60 minuten	1	Ja	K2,3,8	Cultureel-Mentale Ontwikkelingen in Nederland na 1945
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	3	Ja	K2,3,5	Historisch Overzicht 1848 tot 1940
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	60 minuten	3	Ja	K2,3,5,10	Historisch Overzicht 1940 tot heden

Overige opmerkingen:

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Aardrijkskunde
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	Kuiper, J.B.
<i>Methode</i>	De Geo

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	60 minuten	3	Ja	13, 14 , 15	Arm en Rijk H1, H2, H3
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	3	Ja	7, 8, 9	Bronnen van Energie H4, H5, H6
Mavo 3	SE	Periode 2	PO	nvt	3	Nee	23, 25	2xwerkstuk Ogoni + Amazone=.. :2
Mavo 3	SE	Toetsweek 3	ST	90 minuten	4	Ja	19, 20, 21, 27	Grenzen en Identiteit H7, 8, 9 + casus
Mavo 3	SE	Periode 3	PO	nvt	2	Nee	3	onderzoek eigen omgeving
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	60 minuten	1	Nee	10	Water 7.1 t/m 7.6
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	90 minuten	4	Ja	11, 12, 24	8.1t/m8.5+9.1t/m9.5+CasusC1 C2 C3
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	60 minuten	2	Ja	16, 17	B & R 4.1 t/m 4.5 en 5.1 t/m 5.5
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Nee	18, 26	Bevolking&R 6.1 t/m 6.4 & C1 C2 C3
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Nee	4	Weer en Klimaat 1.1 t/m 1.6
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	90 minuten	4	Ja	5, 6	W&K 2.1 t/m 2.5 en 3.1 t/m 3.5
Mavo 4	SE	Periode 2	PO	nvt	3	Nee	22	C1.C2.C3.Natuurgeweld VS, werkstuk

Overige opmerkingen:

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Natuur- en scheikunde 1
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	n.van.burgsteden@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Polaris

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	60 minuten	1	Ja	k/7 + k/3	H3: Licht en beeld
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Ja	k/12	H5: Moleculen en het weer
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Ja	k/11 + k/10	H7: Atomen en straling
Mavo 3	OT	Periode 3	HO	nvt	0	Nee	k/1 + k/2 + v/9	H2: Elektriciteit
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	2	Ja	k/5 + k/8	H8: Geluid + H9: Elektriciteit en magnetisme
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	120 minuten	3	Ja	k6/9 en v1/2/3/4	H10 + H11 + H12

Overige opmerkingen: Nask1/k/4 "stoffen en materialen" wordt na de laatste toetsweek behandeld zonder afname van een toets.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Natuur- en scheikunde 2
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	d.wielens@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Polaris

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	60 minuten	3	Ja	K:1; 3;4;6;7;10;11 V:2;3	HD 1
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	3	Ja	K:8;10 V:2	HD 2
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	3	Ja	K:3;10;11	HD 3
Mavo 3	SE	Periode 3	ST	60 minuten	3	Ja	K:3;5;10 V:1;2	HD 4
Mavo 3	SE	Toetsweek 3	PT	120 minuten	2	Nee	K: 2;3;4;6;7;11 V:1;2;3;4	Praktische basisvaardigheden

Overige opmerkingen: maximaal twee toetsen in lj3. PTA lj4 wordt later geplubliceerd, wegens de ontwikkeling van de methode.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Biologie
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	c.liberia@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	bvj-max

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	45 minuten	2	Ja	k 2,3 en 4	H1; Organen en cellen
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	45 minuten	2	Ja	K 1, 2, 3, 4, 12, V3, 4	H2; Voortplanting en seksualiteit
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	45 minuten	2	Ja	K 1,2,3,4,13, V3, 4	H3; Erfelijkheid en evolutie
Mavo 3	SE	Periode 2	PO	nvt	2	Ja	K1,2,3,4,5,13,V3,4	H4; Ordening
Mavo 3	SE	Periode 3	ST	45 minuten	2	Ja	K4,5,6,7	H6; ecologie / H7; Duurzaam leven
Mavo 3	SE	Toetsweek 3	ST	45 minuten	2	Ja	K1,2,3,8, V2,3,4	H5; S+B/ H8; Gedrag
Mavo 3	SE	Periode 3	PT	nvt	1	Nee	K1,2,3, V3,4	Gedragsonderzoek
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	120 minuten	5	Ja	K1,2,3,4,6,11, V4	H9; Plant./ H10 Reg.,/H11 Zint.
Mavo 4	SE	Periode 2	PT	120 minuten	3	Nee	V2,4	Practische toets
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	120 minuten	5	Ja	K5,9,10, V1	H12; V+V/ H13; T+A,/H14; G+U

Overige opmerkingen: Overige opmerkingen: In klas 3 mag je vier toetsen herkansen. In klas 4 zijn beide toetsweektoetsen herkansbaar.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Economie
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	h.pollinder@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Pincode

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	1	Ja	EC/K/4A	Hoofdstuk 1
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	1	Ja	EC/K/4A+B	Hoofdstuk 2 en 3
Mavo 3	SE	Periode 2	PO	nvt	1	Nee	EC/K/4A+B	Hoofdstuk 4
Mavo 3	OT	Periode 2	ST	60 minuten	1	Ja	EC/K/5A+B	Hoofdstuk 5 en 6
Mavo 3	OT	Toetsweek 3	ST	60 minuten	1	Ja	EC/K/6, EC/K/7	Hoofdstuk 7 en 8
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	60 minuten	2	Ja	EC/K/1, 2, 4, EC/V/1	Consumeren en verrijgingsstof
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	90 minuten	2	Ja	EC/V/1, EC/K/3, 5	Arbeid & Productie en Verrijgingsstof
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	60 minuten	2	Ja	EC/K/6, EC/V/1	Overheid, bestuur en verrijgingsstof
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	60 minuten	2	Ja	EC/V/1, EC/K/7	Internationale ontwikkeling en Verrijgingsstof
Mavo 4	SE	Periode 2	PO	nvt	2	Nee	EC/K/1-8 , EC/V/1, 2, 3	Praktische opdracht Perspectieven

Overige opmerkingen:

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Maatschappijleer
<i>Klas</i>	Mavo 3
<i>Contactpersoon</i>	e.kroeze@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	MethodeM

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	60 minuten	1	Ja	ML1/K4 ML1/K/5 en ML/K/7	vraagstukken + samenleving
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Ja	ML1/K/6	vraagstukken + criminaliteit
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Ja	ML1/K/7	vraagstukken + mediawijs
Mavo 3	SE	Periode 3	PO	nvt	1	Nee	ML1/K/1, ML1/K/2, ML1/K/3 en ML1/K/6	politiek

Overige opmerkingen: als je lager dan een 6,5 staat mag je met een extra herkansing alle lesstof herkansen dmv 1 toets die alle cijfers vervangt.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Lichamelijke opvoeding
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	l.van.viegen@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Sportfolio

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/4	Spel
Mavo 3	SE	Periode 1	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/3	Leervaardigheden in het vak LO
Mavo 3	SE	Periode 2	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/5	Turnen
Mavo 3	SE	Periode 3	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/6	Bewegen op muziek
Mavo 3	SE	Periode 3	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/8	Zelfverdediging
Mavo 3	SE	Periode 3	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/2	Basisvaardigheden
Mavo 3	SE	Periode 3	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/7	Atletiek
Mavo 4	SE	Periode 1	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/1	Orientatie op leren en werken
Mavo 4	SE	Periode 2	HO	nvt	1	ja	Lo1/k/9	Actuele bewegingsactiviteiten

Overige opmerkingen: De exacte momenten waarop bepaalde onderdelen worden afgesloten kunnen afwijken doordat we afhankelijk zijn van externe factoren.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Lichamelijke opvoeding 2
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	l.van.viegen@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Geen

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	HO	nvt	0	Nee	LO2/k/1	Sportfolio
Mavo 3	SE	Periode 1	PT	nvt	3	Nee	LO2/k/4	Spel
Mavo 3	SE	Periode 2	PT	nvt	2	Nee	LO2/k/6	Bewegen en muziek
Mavo 3	SE	Periode 2	PT	nvt	2	Ja	LO2/k/8	Zelfverdediging
Mavo 3	SE	Periode 2	HO	nvt	0	Nee	LO2/k/3	Leervaardigheden in het vak lo
Mavo 3	SE	Periode 3	PT	nvt	3	Ja	LO2/k/5	Turnen
Mavo 3	SE	Periode 3	PT	nvt	1	Nee	LO2/k/12	Beroepspraktijkvorming
Mavo 3	SE	Periode 3	PT	nvt	2	Nee	LO2/k/9	Actuele bewegingsactiviteiten
Mavo 4	SE	Periode 1	PT	nvt	3	Ja	LO2/k/7	Atletiek
Mavo 4	SE	Periode 1	PT	nvt	1	Ja	LO2/k/10	Bewegen en regelen
Mavo 4	SE	Periode 2	PT	nvt	1	Nee	LO2/k/9	Actuele bewegingsactiviteiten
Mavo 4	SE	Periode 1	PT	nvt	1	Nee	LO2/k/11	Bewegen en samenleving en gezondheid
Mavo 4	SE	Periode 2	PT	nvt	3	Ja	LO2/k/4	Spel
Mavo 4	SE	Periode 2	HO	nvt	0	Nee	LO/k/3	Leervaardigheden in het vak lo
Mavo 4	SE	Periode 2	HO	nvt	0	Ja	LO2/k/2	Basisvaardigheden

Overige opmerkingen: De exacte momenten waarop bepaalde onderdelen worden afgesloten kunnen afwijken doordat we afhankelijk zijn van externe factoren.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Culturele en kunstzinnige vorming
<i>Klas</i>	Mavo 3
<i>Contactpersoon</i>	g.van.der.leegte@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Nvt

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	HO	nvt	0	Ja	1 & 2	Cultureel zelfportret
Mavo 3	SE	Periode 2	HO	nvt	0	Ja	1, 2 & 3	Themaopdracht 1
Mavo 3	SE	Periode 2	HO	nvt	0	Ja	1, 2 & 3	Themaopdracht 2
Mavo 3	SE	Periode 3	HO	nvt	0	Ja	1, 2 & 3	Themaopdracht 3
Mavo 3	SE	Periode 3	HO	nvt	0	Ja	4	Eindpresentatie

Overige opmerkingen: alle onderdelen moeten met een voldoende worden afgerond.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Beeldende vorming
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	m.koenders@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Nvt

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	OT	Periode 1	ST	60 minuten	0	Ja	K3	Begrippentoets
Mavo 3	OT	Periode 1	PO	nvt	0	Nee	K1, K2	Praktijk portfolio
Mavo 3	SE	Periode 2	PO	nvt	1	Nee	K1, K2	Thema 1
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Ja	K3	Toets thema 1
Mavo 3	SE	Periode 3	PO	nvt	1	Nee	K4, K5, K6	Thema 2
Mavo 3	SE	Toetsweek 3	ST	60 minuten	1	Ja	K3	Toets thema 2
Mavo 3	OT	Periode 3	PO	nvt	1	Nee	K3	Shakespear
Mavo 4	SE	Periode 1	PO	nvt	1	Nee	V1,V2,V3, K7	Thema 3
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	1	Ja	K3, K8	Toets thema 3
Mavo 4	SE	Periode 1	PO	nvt	1	Nee	K1, K8	Museumbezoek + opdracht
Mavo 4	SE	Periode 2	PO	nvt	1	Nee	K3, K7	Opdracht kunstbeschouwing
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	60 minuten	1	Ja	K3, K8	Toets in toetsweek

Overige opmerkingen:

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Zorg en Welzijn
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	b.noordergraaf@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Mixed

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	PO	nvt	2	Ja	3.1 3.2 3.3	Blok 1,2,3
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	45 minuten	1	Nee	3.1 3.2 3.3	Blok 1,2,3
Mavo 3	SE	Periode 2	PO	nvt	2	Ja	3.1 3.2 3.3	Blok 7,8
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	45 minuten	1	Nee	3.1 3.2 3.3	Blok 7,8
Mavo 3	SE	Periode 3	PO	nvt	3	Ja	3.1 3.2 3.3	Blok 1,2,3,4,5,6,7,8
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	45 minuten	3	Nee	4.4 4.5	Blok 1,2,3
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	45 minuten	3	Nee	4.1 4.2 4.3	Blok 4,5,6
Mavo 4	SE	Periode 2	PO	nvt	6	Ja	4.1 4.2 4.3	
Mavo 4	SE	Periode 2	ST	45 minuten	3	Nee	4.1 4.2 4.3	Blok 7,8
Mavo 4	SE	Periode 2	MT	nvt	5	Ja	4.4	Presentatie ziekte
Mavo 3	SE	Periode 3	ST	60 minuten	2	Nee	5.1 5.2 5.3 5.4	Keuzemodule toets theorie welzijn, kind en jongeren
Mavo 3	SE	Periode 3	MT	nvt	2	Nee	5.1 5.2 5.3 5.4	Keuzemodule praktische opdracht praktijkboek
Mavo 4	SE	Periode 1	ST	60 minuten	2	Nee	7.1 7.2 7.3 7.4	Keuzemodule assisteren gezondheidszorg
Mavo 4	SE	Periode 1	PO	60 minuten	2	Nee	7.1 7.2 7.3 7.4	Keuzemodule PO assisteren in de gezondheidszorg

Overige opmerkingen: Keuzemodule staat als los vak in magister. Gemiddelde keuzemodule telt 25% mee voor het eindgemiddelde. SE cijfers van klas 3 en 4 telt samen 25%.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Maatschappijkunde
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	e.kroeze@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	methodeM

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Periode 1	ST	60 minuten	1	Ja	ML2/K/5 en ML2K/1/2/3	Werk
Mavo 3	SE	Periode 2	ST	60 minuten	1	Ja	ML2/K/6	Multiculturele Samenleving
Mavo 3	SE	Periode 3	PO	nvt	1	Nee	ML2/K/7/ V2	Massamedia
Mavo 3	SE	Toetsweek 3	ST	60 minuten	1	Ja	ML2/V/1	Analyse Maatschappelijk Vraagstuk
Mavo 4	SE	Toetsweek 1	ST	60 minuten	1	Ja	ML2/K4 en ML2/V/1	Politiek +AMV
Mavo 4	SE	Toetsweek 2	ST	60 minuten	1	Ja	ML2/K/8 en ML2/V/1	Criminaliteit + AMV

Overige opmerkingen:

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	LOB
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	d.wielens@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Geen

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	OT	Periode 3	PO	nvt	0	Ja	nvt	Filmpje over afgelopen jaar
Mavo 4	SE	Periode 3	PO	nvt	0	Ja	nvt	Filmpje over afgelopen jaar

In leerjaar vier is er een kans om te herkansen. Dit valt in toetsweek 1.

Programma toetsing en afsluiting bovenbouw

Muurhuizen

<i>Schooljaar</i>	2024-2026
<i>Vak</i>	Rekenen
<i>Klas</i>	Mavo 3 en 4
<i>Contactpersoon</i>	d.wielens@mavomuurhuizen.nl
<i>Methode</i>	Geen methode

Leerjaar toets	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Toetsweging	Herkansbaar	Domein / eindtermen	Leerstof
Mavo 3	SE	Toetsweek 3	ST	60 minuten	1	Ja	3.1 tot en met 3.6	2f Rekenniveau

Herkansing in leerjaar vier vindt plaats in toetsweek 1

EXAMENREGLEMENT

Voor leerlingen van vmbo-3 en 4, havo-4 en 5, vwo-4,
5 en 6 van het schooljaar 2024-2025

Distributie/versiebeheer

Versie	Overlegvorm	Soort raadpleging	Datum van goedkeuring/bespreking
0.1	Commissie examenreglement	opstellen	
0.2	Examensecretarissen	aanscherpen	6 maart 2024
0.3	DBO	advies	3 april 2024
0.9	GMR	instemming	23 mei 2024
1.0	College van bestuur	vaststellen	28 mei 2024

INHOUDSOPGAVE	2
1 EXAMENREGLEMENT	4
1.1 Wettelijke grondslag	4
1.2 Tijdvakken en examenrooster centrale examens 2025	4
2 ALGEMENE BEPALINGEN	5
2.1 Begripsbepalingen	5
2.2 Toelating tot het eindexamen	6
2.3 Afnemen eindexamen	6
2.4 Indeling eindexamen	6
2.5 Afwijkende wijze van examineren	6
2.6 Bewaren examenwerk	7
2.7 Inzien examenwerk	7
2.8 Spreiding eindexamen	7
2.9 Eindexamen op een hoger niveau	8
2.10 Centraal examen in eerder leerjaar	8
2.11 Onregelmatigheden	8
2.12 Bezwaar en Beroep	9
2.13 Benoeming en samenstelling van de examencommissie	9
2.14 De examensecretaris	10
3 SCHOOLEXAMEN	11
3.1 Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)	11
3.2 Inrichting	11
3.3 Beoordeling schoolexamen	12
3.4 Mededeling cijfer schoolexamen	12
3.5 Te laat of verhindering	13
3.6 Herkansing schoolexamen vmbo zonder centraal examen	13
3.7 Herkansing schoolexamen	14
4 CENTRAAL EXAMEN (CE)	15
4.1 Algemeen	15
4.2 Richtlijnen voor de kandidaten/surveillanten/examinatoren	15
4.3 Te laat en verhindering	16
4.4 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen	17
5 UITSLAG/HERKANSING/DIPLOMERING	18
5.1 Uitslag	18
5.2 Vaststelling uitslag en normen voor slagen	18
5.3 Uitslag VMBO (TL/MAVO, GL, KBL, BBL)	18

5.4 Uitslag VWO of HAVO	20
5.5 Herkansen/inhalen - Tweede tijdvak	21
5.6 Derde tijdvak	22
5.7 Certificaat/cijferlijst	22
5.8 Diploma en cijferlijst	22
6 SLOTBEPALING	24
7 BIJZONDERE REGELINGEN VOOR DE DIVERSE VESTIGINGEN	25

1 EXAMENREGLEMENT

Dit reglement gaat uit van de 'Wet op het Voortgezet Onderwijs 2020' zoals gepubliceerd in het Staatsblad, hierna aangeduid met 'WVO' alsmede het 'Uitvoeringsbesluit WVO 2020', hierna aangeduid met 'Uitvoeringsbesluit'. In geval regels van deze regeling in tegenspraak zijn met wet – en regelgeving, prevaleert de wet.

Het college van bestuur stelt het examenreglement jaarlijks vast na instemming van de GMR. Het examenreglement en PTA wordt jaarlijks voor 1 oktober aan de kandidaten verstrekt en toegezonden aan de inspectie.

Links toepasselijke regelgeving:

- [Wet voortgezet onderwijs 2020](#)
- [Uitvoeringsbesluit WVO 2020](#)
- [Rooster centrale examens](#)
- [Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens](#)
- [Slaag-/zakregeling \(vmbo,havo en vwo\)](#)
- [Cum laude regeling](#)

1.1 Wettelijke grondslag

De Wet voortgezet onderwijs 2020 bepaalt in artikel 2.60lid1 dat het bevoegd gezag een eindexamenreglement opstelt en voor 1 oktober aan de kandidaten beschikbaar stelt en tevens aan de inspectie toezendt. De Wet voortgezet onderwijs 2020 (hierna WVO2020) bepaalt wat in ieder geval in het examenreglement opgenomen moet worden.

1.2 Tijdvakken en examenrooster centrale examens 2025

- Het eerste tijdvak voor de schriftelijke centrale examens begint op vrijdag 9 mei en eindigt op maandag 26 mei.
- Het tweede tijdvak voor de schriftelijke centrale examens begint op dinsdag 17 juni en eindigt op dinsdag 24 juni
- De afnameperiode voor de centraal schriftelijke en praktische examens in de beroepsgerichte profielvakken begint op dinsdag 1 april en eindigt op vrijdag 18 juli.
- De afnameperiode voor de flexibele digitale centrale examens in de algemene vakken van de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg begint op dinsdag 1 april en eindigt op vrijdag 18 juli.
- Het derde tijdvak vindt plaats in augustus.

2 ALGEMENE BEPALINGEN

2.1 Begripsbepalingen

Begrip	Toelichting
"adjunct-directeur"	lid van de vestigingsdirectie, eindverantwoordelijk voor een afdeling (respectievelijk vmbo, mavo, havo, vwo, onderbouw en/of bovenbouw); Voor adjunct-directeur kan ook conrector of afdelingsleider worden gelezen.
"bevoegd gezag"	het college van bestuur van de stichting Meerscholen;
"bevordering"	toelating tot het onderwijs in een volgend leerjaar;
"centraal examen"	het gedeelte van het eindexamen dat centraal wordt afgenomen;
"college van bestuur"	het bevoegd gezag van Meerscholen, in de zin van de wet;
"CvTE"	College voor Toetsen en Examen;
"commissie van beroep"	een door het bevoegd gezag ingestelde commissie, bij wie de kandidaat tegen een beslissing van de vestigingsdirectie in beroep kan gaan;
"cspe"	centraal schriftelijk en praktisch examen in een beroepsgericht programma;
"deeleindexamen"	een examen in één van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken;
"digitaal examineren"	het voorbereiden, afnemen en afwikkelen van het centraal examen in één of meer vakken met gebruikmaking van de daartoe door het College voor Toetsen en Examens beschikbaar gestelde programmatuur;
"examencommissie"	is door het bevoegd gezag ingesteld voor de regeling van het gehele examen, inhoudende schoolexamen en centraal schriftelijk (en praktisch) examen. De commissie borgt de kwaliteit van de schoolexamen en stelt richtlijnen vast om schoolexamen te beoordelen en vast te stellen.
"eindexamen"	een examen ten minste in het geheel van de voorgeschreven vakken, bestaande uit een schoolexamen en een centraal examen;
"examendossier"	het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm;
"examensecretaris"	persoon die de gang van zaken rond het examen regelt en is benoemd door de schooldirectie;
"examenstof"	de aan de kandidaat te stellen eisen;
"examinator"	degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak, oftewel de docent die lesgeeft in 3 en 4 vmbo/mavo, 4 en 5 havo en 4, 5 en 6 vwo;
"handelingsdeel"	bestaat uit één of meer handelingsopdrachten en dient om leerstofonderdelen en/of vaardigheden die niet met een cijfer beoordeeld worden, tot hun recht te laten komen;
"herexamen"	het opnieuw afleggen van een examen in een vak waar alleen een schoolexamen voor is;
"herkansing"	het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen;
"inhaaltoets"	het alsnog deelnemen aan een toets van het schoolexamen;
"inspectie"	de inspectie, bedoeld in artikel 1b van de Wet op het onderwijstoezicht;
"kandidaat"	eenieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten;

"mandaat"	het overdragen van een bevoegdheid
"praktische opdrachten"	opdrachten die dienen om vaardigheden te toetsen en worden beoordeeld met een cijfer;
"profielwerkstuk"	een werkstuk - een presentatie daaronder begrepen - waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel en dat betrekking heeft op één of meer vakken uit het totale vakkenpakket van de leerling;
"profielwerkstuk vmbo"	een opdracht die door de kandidaat wordt uitgevoerd en waarin een vakoverstijgend thema wordt uitgewerkt dat past binnen de sector. In het kader van het profielwerkstuk verzamelt de leerling onder meer schriftelijke documentatie;
"pta"	een programma van toetsing en afsluiting, waarin een overzicht is opgenomen van alle toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen;
"(waarnemend) directeur"	lid van de vestigingsdirectie, eindverantwoordelijk voor de vestiging; voor directeur kan ook (waarnemend) rector worden gelezen;
"schoolexamen"	het deel van het eindexamen dat door de school opgesteld wordt en plaatsvindt op de eigen school/locatie volgens het door het bevoegd gezag vastgestelde Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA);
"toets"	een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten of een praktische opdracht;
"vakken"	vakken, deelvakken, intrasectorale programma's / beroepsgerichte profielvakken en andere programmaonderdelen;
"vestigingsdirectie"	rector/directeur en afdelingsleiders of conrectoren die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse gang van zaken in de school en de afdelingen.

2.2 Toelating tot het eindexamen

1. De vestigingsdirectie stelt de leerlingen van de school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Een kandidaat kan slechts worden toegelaten tot het centraal examen als hij het volledige schoolexamen heeft afgerond van het betreffende vak.
3. Het bevoegd gezag kan op grond van de WVO en het Uitvoeringsbesluit ontheffing of vrijstelling verlenen van het volgen van onderwijs en daarmee dus het eindexamen van bepaalde vakken. Aanvraag tot ontheffing en vrijstelling wordt ingediend bij de vestigingsdirectie voor de start van het betreffende schooljaar.

2.3 Afnemen eindexamen

De vestigingsdirectie en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het college van bestuur de examens af. De vestigingsdirectie wijst één of meer van de personeelsleden aan als examensecretaris.

2.4 Indeling eindexamen

Het eindexamen kan bestaan uit alleen een schoolexamen (SE) of een schoolexamen én een centraal examen (CE). Het kan voor beroepsgerichte vakken ook bestaan uit alleen een centraal examen.

2.5 Afwijkende wijze van examineren

1. De vestigingsdirectie kan toestaan dat een kandidaat met een beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat.

In dat geval bepaalt de vestigingsdirectie de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke beperking, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
  - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld,
  - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het school/centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het school/centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens de WVO, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
  - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
  - b. het vak Nederlandse taal;
  - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in lid 2.5.3 bedoelde beperking bestaat voor zover betrekking hebbend op het school/centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het school/centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek van de Nederlandse taal.
5. Van elke afwijking op grond van lid 2.5.1 wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

2.6 Bewaren examenwerk

1. Per vestiging wordt bepaald of en hoe lang het schoolexamenwerk van de kandidaten bewaard wordt.
2. Het werk van het centraal examen wordt, onder verantwoordelijkheid van de vestigingsdirectie, minimaal 6 maanden bewaard na uitslagbepaling.

2.7 Inzien examenwerk

Het schriftelijk werk van het schoolexamen en het centraal examen kan met toestemming van de vestigingsdirectie door de kandidaat worden ingezien. Daarbij is een medewerker van de school aanwezig. Meer informatie over de werkwijze en procedures zie de bijzondere regelingen per vestiging (hoofdstuk 6).

2.8 Spreiding eindexamen

1. De vestigingsdirectie kan, de inspectie gehoord hebbende, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen gespreid over twee opeenvolgende schooljaren wordt afgelegd. Bij de beslissing om gespreid examen toe te staan wordt vastgelegd in welk jaar de kandidaat voor welk vak het examen aflegt. Voor elk vak mag maar in een van beide jaren examen worden afgelegd.
2. De vestigingsdirectie geeft zijn in lid 2.8.1 bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan de

vestigingsdirectie afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.

3. De examenkandidaat heeft het recht van herkansing, bedoeld in artikel 3.38 Uitvoeringsbesluit, in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het recht van herkansing in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
4. De vestigingsdirectie en de examensecretaris stellen op verzoek van de examenkandidaat de uitslag van het eindexamen vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 5.4 en 5.5.

2.9 Eindexamen op een hoger niveau

1. De vestigingsdirectie kan een leerling toestaan om één of meerdere vakken (maar niet alle vakken) af te ronden op een hoger niveau. De leerling dient dan het schoolexamen van de betreffende vak(ken) op het hogere niveau minimaal tien dagen voor de start van het centraal examen afgerond te hebben.
2. Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van eindexamen in een vak op hoger niveau dan het eigen niveau, stelt de schoolleiding de kandidaat in de gelegenheid in dat vak alsnog het eindexamen af te leggen op het niveau van de overige vakken.

2.10 Centraal examen in eerder leerjaar

1. De schoolleiding kan een leerling uit het voorlaatste leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
2. Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.
3. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het CvTE.
4. Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

2.11 Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid¹ schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is (ongeoorloofd verzuim), kan de vestigingsdirectie maatregelen nemen (artikel 2.61 WVO en 3.58 Uitvoeringsbesluit).
2. De maatregelen bedoeld in lid 2.11.1 die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen, of het centraal examen;
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
  - c. het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in de door de vestigingsdirectie aan te wijzen onderdelen.

---

¹ Voorbeelden van onregelmatigheden (niet limitatief): fraude, te laat komen, niet aanwezig zijn, gebruik niet toegestane middelen, instructies surveillanten negeren, praten tijdens het examen et cetera.

3. De maatregelen kunnen afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid afzonderlijk of in combinatie met elkaar worden genomen.
4. Indien een hernieuwd examen bedoeld in lid 2 betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal examen.
5. De directeur zendt de beslissing waarbij een maatregel wordt genomen aan de examenkandidaat en zijn wettelijke vertegenwoordigers, en in afschrift aan de inspectie.

2.12 Bezwaar en Beroep

1. De kandidaat of diens wettelijk vertegenwoordiger kan tegen een beslissing tegen een maatregel als bedoeld in artikel 2.11.1 van de vestigingsdirectie in **beroep** gaan bij de door het bevoegd gezag ingestelde **Commissie van Beroep** (artikel 2.63 WVO).

Deze bestaat uit:

- één directeur van een andere vestiging,
- één examensecretaris van een andere vestiging, en
- één lid aangewezen door de GMR (medewerker of ouder).

Van de commissie van beroep mag de vestigingsdirectie van de eigen vestiging geen deel uit maken.

Bezoekadres: J.P. Sweelinckstraat 4, 3816 PB Amersfoort, postadres: Postbus 194, 3800 AD Amersfoort, email: meerscholen@meerscholen.nl.

- a. In overeenstemming met artikel 2.63 WVO wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de commissie van beroep aangetekend.
- b. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken.
- c. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouder(s)/verzorger(s) of voogden van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de vestigingsdirectie, de inspectie en het college van bestuur.

2.13 Benoeming en samenstelling van de examencommissie

1. Iedere school binnen Meerscholen is een examencommissie ingesteld ter borging van de kwaliteit van de schoolexaminering (zie WVO 2.60d). De commissie bestaat uit een oneven aantal en ten minste 3 leden.
2. De examencommissie (zie WVO 2.60e) heeft de opdracht een voorstel te doen voor het programma van toetsing en afsluiting en de kwaliteit van de schoolexaminering te bewaken en te bevorderen en wel op vier aspecten:
  - a. Is de inrichting en de uitvoering van de processen op orde;
  - b. Is de inhoudelijke kwaliteit van de examinering op orde;
  - c. Sluiten processen en inhoud in voldoende mate aan bij de visie van de school op toetsing en examinering;
  - d. Wordt het afsluitende karakter van het schoolexamen gewaarborgd.
3. Bij de inrichting van de commissie worden de volgende voorwaarden in acht genomen:
  - a. Het bevoegd gezag draagt er mede door de samenstelling van de examencommissie zorg voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt gewaarborgd.
  - b. Ten minste één lid van de examencommissie is als docent verbonden aan de schoolsoort of groep van schoolsoorten waarvoor de examencommissie is ingesteld.
  - c. Leden van het bevoegd gezag, de directeur, leden van de (D)MR, leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) worden niet benoemd tot lid van de examencommissie.

- d. Het instellen van de examencommissie heeft het bevoegd gezag gemandateerd aan de betreffende directeur.
4. In het vestiging specifieke gedeelte van het examenreglement wordt de samenstelling van de examencommissie nader uitgewerkt.

2.14 De examensecretaris

1. De vestigingsdirectie wijst één of meer van de personeelsleden van de school aan als examensecretaris. De examensecretaris is tevens secretaris van de deeleindexamens.
2. De vestigingsdirectie en de examensecretaris van een school verrichten gezamenlijk de taken bedoeld in de artikelen 2.57, tweede lid, en 2.58, vierde lid WVO.
3. De examensecretaris heeft de taak om de directeur te ondersteunen bij:
  - a. het organiseren en afnemen van het eindexamen of het deeleindexamen bedoeld in het eerste lid;
  - b. de uitvoering van het examenreglement;
  - c. de uitvoering van het programma van toetsing en afsluiting; en
  - d. de verstrekking van een overzicht van de onderdelen en beoordeling van de schoolexamens bedoeld in artikel 2.55a WVO;
4. De vestigingsdirectie stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin in ieder geval de taken bedoeld in het tweede en derde lid worden opgenomen.
5. De vestigingsdirectie verstrekt de taakomschrijving aan het bevoegd gezag, aan de examensecretaris en aan de examencommissie.
6. De vestigingsdirectie draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.

3 SCHOOLEXAMEN

3.1 Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

1. Het bevoegd gezag mandateert het vaststellen van een programma van toetsing en afsluiting aan de vestigingsdirectie.
2. Op grond van de artikelen 2.60a, 2.60b WVO stelt de directeur jaarlijks vóór 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast (PTA) en zendt dit voor 1 oktober aan de kandidaten en de inspectie.
3. In het programma van toetsing en afsluiting worden per schoolsoort tenminste aangegeven:
  - a. welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst;
  - b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen;
  - c. de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden, de herkansing daaronder mede begrepen;
  - d. de wijze van herkansing van het schoolexamen;
  - e. de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt;
  - f. en duidelijk en herleidbaar wordt aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van:
    - i. de verplichte examenstof van het examenprogramma dat hoort bij het schoolexamen;
    - ii. de examenstof van het examenprogramma die behoort tot de verplichte examenstof van het centraal examen, maar die ook in het schoolexamen zal worden getoetst; en
    - iii. examenstof die is gekozen door de vestigingsdirectie.
4. De directeur behoeft voor het vaststellen van het PTA de instemming van de medezeggenschapsraad van de school.
5. De directeur kan het PTA slechts wijzigen:
  - a. In het geval van een bijzonder onvoorziene omstandigheid die leidt tot praktische onuitvoerbaarheid van het PTA; of
  - b. Ter verbetering van een kennelijke onjuistheid of kennelijke onvolledigheid in het PTA.

3.2 Inrichting

1. Het schoolexamen geschiedt volgens een door het bevoegd gezag per vestiging schriftelijk vastgestelde regeling (Programma van Toetsing en Afsluiting, PTA).
2. Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken, waarin de kandidaat eindexamen aflegt en wordt ingericht overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het programma van toetsing en afsluiting is aangegeven. Bij de beroepsgerichte vakken in het VMBO kan het zijn dat er geen schoolexamens worden afgenomen. Het vak wordt dan enkel afgerond met een centraal examen (CSPE).
3. Het schoolexamen kan beginnen voor het vwo en de havo in leerjaar 4, voor het vmbo en de mavo in leerjaar 3 en wordt afgesloten voor de aanvang van het centraal examen.
4. De toetsen van het schoolexamen beslaan tenminste de eindtermen waarover het schoolexamen zich ingevolge het eindexamenprogramma uitstrekt.
5. Alle schriftelijke toetsen worden gemaakt op door school verstrekt papier. Kandidaten mogen derhalve geen papier meenemen in het lokaal waar het schoolexamen wordt afgenomen.

6. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. De hulpmiddelenlijst is opgenomen in de bijzondere regelingen van de diverse vestigingen.
7. Het eindexamen vmbo en havo omvat voor leerlingen die geen eindexamen afleggen in het vak wiskunde een schoolexamen rekenen.
  - a. In afwijking van bovenstaande is een kandidaat die al in het bezit is van het diploma van een leerweg in het vmbo en die daarbij het schoolexamen rekenen heeft afgelegd, bij het afleggen van het examen in een andere leerweg van het vmbo vrijgesteld van het schoolexamen rekenen.
  - b. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de uitslagbepaling voor het eindexamen vmbo en havo.
  - c. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.
  - d. Indien de kandidaat is vrijgesteld van het schoolexamen rekenen op grond van lid a, wordt het schoolexamen rekenen vermeld op een bijlage bij de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.

3.3 Beoordeling schoolexamen

1. De cijfers voor de toetsen en praktische opdrachten en het profielwerkstuk van het schoolexamen worden gegeven in een schaal, lopend van 1 tot en met 10. Deze cijfers worden zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk na twee werkweken aan de kandidaat bekend gemaakt.
2. Het eindcijfer van het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de cijfers behaald voor de verschillende toetsen en wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
  - a. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
  - b. Indien op het schoolexamen geen centraal examen volgt, wordt het eindcijfer in een geheel getal uitgedrukt, waarbij decimalen, indien deze minder dan 45 zijn, naar beneden worden afgerond en indien deze 45 of meer zijn, naar boven worden afgerond.
3. Het combinatiecijfer is het rekenkundige gemiddelde van de bij het vestiging specifieke deel genoemde vakken die met een cijfer op de cijferlijst staan. Ook het combinatiecijfer wordt op de cijferlijst vermeld.

Voor het berekenen van het combinatiecijfer worden de op de cijferlijst vermelde afgeronde getallen (bestaande uit gehele getallen) gemiddeld. Elk van deze cijfers telt even zwaar mee. Geen van deze vakken mag een (afgerond) cijfer hebben lager dan een 4. Bij de uitslagbepaling wordt het combinatiecijfer beschouwd als het cijfer van één vak.

In het vmbo in de basisberoepsgerichte-, kaderberoepsgerichte- en gemengde leerweg vormen minimaal vier of twee keuzevakken binnen het beroepsgerichte profiel ook een combinatiecijfer.
4. In afwijking van het eerste lid wordt in alle schoolsoorten het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel en in het vmbo de kunstvakken beoordeeld met «goed», «voldoende» of «onvoldoende».
5. In afwijking van het eerste lid wordt het profiel/sectorwerkstuk in het vmbo beoordeeld met «voldoende» of «onvoldoende». Deze beoordeling geschiedt op grond van vooraf bekendgemaakte criteria.

3.4 Mededeling cijfer schoolexamen

1. Voor de aanvang van het centraal examen verstrekt de directeur aan de examenkandidaat:
  - a. het cijfer of de cijfers voor het schoolexamen;

- b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld; en
  - c. de beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo.
2. De directeur en de examensecretaris tekenen voor de verstrekking van de in het eerste lid genoemde cijfers en beoordelingen.
3. De examenkandidaat tekent voor ontvangst van de in het eerste lid genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.

3.5 Te laat of verhindering

1. Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur² na het begin van de zitting tot het schoolexamen tot het lokaal worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het tijdstip, dat voor de andere kandidaten geldt. Kandidaten die meer dan een half uur na het begin van de zitting binnenkomen, kunnen niet deelnemen aan deze zitting. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de vestigingsdirectie, kunnen zij het vak inhalen. Op de overige zittingen dienen zij wel te verschijnen.
2. Als een kandidaat door ziekte of een andere dwingende reden, niet veroorzaakt door onnauwkeurigheid, onachtzaamheid of nalatigheid van de kandidaat of zijn ouder(s)/verzorger(s) of voogden, absoluut verhinderd is deel te nemen aan een onderdeel van het schoolexamen, stelt hij (indien meerderjarig) of zijn ouder(s)/verzorger(s) of voogden de secretaris van het eindexamen zo vroeg mogelijk voor de aanvang van bedoelde toets of ander onderdeel in kennis van deze verhindering en de reden(en) daarvoor.
3. In geval van ziekte van een kandidaat meldt hij (indien meerderjarig) dan wel melden de ouder(s)/verzorger(s)/voogden van de (minderjarige) kandidaat de kandidaat volgens de normaal geldende regels van de school. Zolang er geen correcte melding is gedaan, wordt de afwezigheid geacht onreglementair te zijn.
4. Als aan de verplichtingen, voortvloeiend uit lid 3.5.2 en 3.5.3, is voldaan, wordt in ieder geval voorzien in een inhaalbaarheid voor de kandidaat die door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest aan een of meer toetsen van het schoolexamen deel te nemen. De uitwerking wordt aangegeven in de bijzondere regelingen van de diverse vestigingen (zie hoofdstuk 6).
5. Als aan de verplichtingen, voortvloeiend uit lid 3.5.2 en 3.5.3, niet is voldaan, beslist de directeur onder welke voorwaarden de kandidaat alsnog voor een inhaaltoets in aanmerking komt.

3.6 Herkansing schoolexamen vmbo zonder centraal examen

1. De examenkandidaat die eindexamen vmbo aflegt kan het schoolexamen maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen opnieuw afleggen, indien hij voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6.
2. Het bevoegd gezag van een school voor mavo of vmbo kan bepalen dat een examenkandidaat voor een of meer andere vakken dan maatschappijleer het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen.
3. Het herexamen omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
4. Het bevoegd gezag stelt vast hoe het cijfer van het herexamen wordt bepaald.
5. Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het schoolexamen of het herexamen, is het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

---

² Indien gewenst kan hier op schoolniveau van worden afgeweken. Indien dit van toepassing is, is dit opgenomen in de bijzondere regeling in het examenreglement van de school.

3.7 Herkansing schoolexamen

1. Het aantal vakken waarin een herkansing van een schoolexamen mag worden afgelegd wordt aangegeven in de bijzondere regelingen van de diverse vestigingen (zie hoofdstuk 6).
2. De kandidaat bepaalt na (voorlopige) afronding van het schoolexamen op een door de vestiging vastgesteld moment of hij opnieuw een schoolexamen wenst af te leggen voor een vak als bedoeld in lid 3.6.1..
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen in een vak en bij het eerder afgelegde schoolexamen in dat vak geldt als definitief cijfer voor de toets.

4 CENTRAAL EXAMEN (CE)

4.1 Algemeen

1. Het CE wordt afgenomen conform de WVO en het uitvoeringsbesluit. Hierin staat onder andere dat een kandidaat zich beschikbaar moet houden voor het afleggen van het centraal examen tot de dag van de uitslag van de herkansing.
2. Het centraal examen voor de scholen voor het voortgezet onderwijs kent een eerste, tweede en derde tijdvak.
3. In principe worden het eerste en tweede tijdvak afgenomen in het laatste leerjaar.
  - a. Het bevoegd gezag kan een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in een of meer vakken, niet zijnde, alle vakken van het eindexamen (artikel. 2.56 lid 4 WVO).
  - b. Indien 4.1.3.a. van toepassing is, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vakken of die vakken aanvangt.
  - c. Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

4.2 Richtlijnen voor de kandidaten/surveillanten/examinatoren

1. Regels:
  - a. Het werk wordt gemaakt met behulp van de computer of op gewaarmerkt papier, dat verstrekt wordt door de school. De school verstrekt eveneens kladpapier. Kandidaten mogen derhalve geen papier meenemen naar het examenlokaal.
  - b. Kandidaten moeten zich houden aan de instructie die op elke vestiging wordt uitgereikt.
2. Toezicht:
  - a. In elke ruimte wordt gezorgd voor voldoende toezicht.
  - b. Het is de toezichthouder(s) niet geoorloofd nevenwerkzaamheden te verrichten.
  - c. Zij die bij het examen toezicht hebben gehouden, maken over het verloop een proces-verbaal op.
    - i. Op het proces-verbaal worden de namen van alle kandidaten vermeld die voor het desbetreffende vak in het examenlokaal aanwezig moeten zijn. Per schooltype wordt een proces-verbaal gemaakt. Afwezige kandidaten worden apart vermeld.
    - ii. Indien een afwijkende wijze van examinering toegepast wordt, wordt dit op het proces-verbaal aangetekend.
    - iii. Elke toezichthouder dient het proces-verbaal te tekenen.
3. De kandidaat vermeldt op het papier zijn examennummer en zijn naam. Het examennummer met de naam staat op een etiket/pasje dat op het tafeltje is gelegd.
4. Na het opstarten van de computer of het openen van de enveloppen met opgaven is het verboden enige mededeling(en) of inlichtingen over het werk aan de kandidaten te verstrekken behoudens mededelingen betreffende een fout in de opgave die door de CvTE schriftelijk aan de scholen is doorgegeven.
5. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen worden voorafgaand aan het examen gecontroleerd of door de school verstrekt. De hulpmiddelenlijst is opgenomen in de bijzondere regelingen van de diverse vestigingen (zie hoofdstuk 6).
6. Zonder toestemming van een toezichthouder mag een kandidaat zich niet verwijderen uit het examenlokaal.

7. Indien een onregelmatigheid wordt geconstateerd voor, tijdens of na een zitting van een centraal (praktisch) examen, zie artikel 2.11.
8. Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur na het begin van de zitting tot het examenlokaal worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het tijdstip, dat voor de andere kandidaten geldt, tenzij na overleg met de Inspectie anders is besloten.
Kandidaten die meer dan een half uur na het begin van de zitting binnenkomen, kunnen niet deelnemen aan deze zitting. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de vestigingsdirectie, kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het tweede tijdvak, c.q. derde tijdvak. Op de overige zittingen in dat tijdvak dienen zij wel te verschijnen.
9. In de regeling van de vestiging is opgenomen of een kandidaat eerder kan vertrekken als de kandidaat eerder klaar is.
10. De kandidaat levert het werk in bij de surveillant of sluit na overleg met de surveillant zijn computereexamen af. De kandidaat is verantwoordelijk voor het inleveren van het volledige werk. Eventuele bijlagen worden in de omslag gestoken. De opgaven en kladpapier geeft hij ook af. Na de zitting mag hij die afhalen.
N.B. Bij de flexibele digitale examens bij vmbo-basis en kader mag er geen enkele informatie, zoals kladaantekeningen of gegeven antwoorden op papier het lokaal verlaten. Ook niet na afloop van het examen.
11. Tijdens het laatste deel van het examen (door te school te bepalen) van de examen zitting blijven de dan aanwezige kandidaten in het examenlokaal om de rust niet onnodig te verstoren.
12. Een kandidaat dient voor de aanvang van een examen zitting zeer bijzondere familieomstandigheden (ernstige ziekte, overlijden) alsmede eigen ziekteverschijnselen te melden bij de vestigingsdirectie. In overleg met de vestigingsdirectie moet van tevoren duidelijk vastgelegd worden of de kandidaat in dat geval in staat is aan het centraal examen deel te nemen.
13. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de vestigingsdirectie of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten.
Indien de kandidaat het werk na enige tijd hervat, kan de gemiste tijd aan het einde van de zitting worden ingehaald. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, wordt het reeds gemaakte werk in dat geval ongeldig verklaard. De vestigingsdirectie deelt dit aan de inspecteur mee. De kandidaat mag in het volgende tijdvak opnieuw aan de desbetreffende zitting deelnemen.
14. Deelname aan een zitting betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.
15. Correctie: het examenwerk wordt nagekeken door:
  - a. de examinerator in het betreffende vak. Deze past hierbij de voorgeschreven normen en regels toe.
  - b. een gecommiteerde (niet bij vmbo-bb en -kb), aangewezen door de minister.
Examinerator en gecommiteerde stellen samen het cijfer vast. Dit geldt zowel voor CE I als voor CE II.

4.3 Te laat en verhindering

1. Zoals beschreven in 4.2.8 geldt dat een kandidaat die te laat komt, tot uiterlijk een half uur na het begin van de zitting tot het examenlokaal mag worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het tijdstip, dat voor de andere kandidaten geldt, tenzij na overleg met de Inspectie anders is besloten.
Kandidaten die meer dan een half uur na het begin van de zitting binnenkomen, kunnen niet deelnemen aan deze zitting. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de vestigingsdirectie, kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het tweede tijdvak, c.q. derde tijdvak. Op de overige zittingen dienen zij wel te verschijnen.

2. Als een kandidaat door ziekte of een andere dwingende reden, niet veroorzaakt door onnauwkeurigheid, onachtzaamheid of nalatigheid van de kandidaat of zijn ouder(s)/verzorger(s) of voogden, absoluut verhinderd is deel te nemen aan een onderdeel van het centraal examen, stelt hij schriftelijk (indien meerderjarig) of zijn ouder(s)/verzorger(s) of voogden de secretaris van het eindexamen zo vroeg mogelijk voor de aanvang van bedoelde examen of ander onderdeel in kennis van deze verhindering en de reden(en) daarvoor.
Zolang er geen correcte melding is gedaan bij de secretaris van het eindexamen, wordt de afwezigheid geacht onreglementair te zijn.
3. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien (artikel 3.29 Uitvoeringsbesluit).
4. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor toetsen en examens zijn eindexamen te voltooien.

4.4 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

1. Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad, kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.
2. De inspectie verzoekt het College voor Toetsen en Examens nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.

5 UITSLAG/HERKANSING/DIPLOMERING

5.1 Uitslag

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. Het eindcijfer voor een vak wordt bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan worden de decimalen, indien deze 49 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond. Voorbeelden:
SE 6,5. CE 6.4. Gemiddeld: 6,45   Eindcijfer: 6
SE 7,5. CE 5.5. Gemiddeld: 6,50   Eindcijfer: 7
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is afgenomen en niet tevens een centraal examen, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan iedere kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 5.6 (recht op herkansing) bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 5.6 (recht op herkansing) geen toepassing vindt.

5.2 Vaststelling uitslag en normen voor slagen

1. De directeur en de examensecretaris stellen de uitslag vast met inachtneming van onderstaande regelingen, zie 5.4 en 5.5.
2. De uitslag luidt «geslaagd» of «afgewezen».
3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de examensecretaris een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen, zoals in de WVO (art 2.57) en het Uitvoeringsbesluit (art 3.33) is voorgeschreven.

5.3 Uitslag VMBO (TL/MAVO, GL, KBL, BBL)³

1. De kandidaat die het eindexamen van een leerweg in het vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - i. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - ii. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
    - iii. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
  - d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het derde of vierde lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
  - e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald; en

³ Zoals in de WVO en het Uitvoeringsbesluit is voorgeschreven.

- f. als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
    - g. hij het vak rekenen heeft afgerond, indien hij geen wiskunde in zijn pakket heeft.
2. Bij de uitslagbepaling volgens 5.3.1, onderdeel c, wordt in de theoretische leerweg het eindcijfer van een profielvak of beroepsgericht keuzevak behorende tot het eindexamen van de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 3.35 van het Uitvoeringsbesluit WVO niet betrokken, tenzij deze vakken samen tenminste een volledig beroepsgericht programma, als bedoeld in artikel 3.5 Uitvoeringsbesluit, vormen. In dat geval is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.
3. Bij de uitslagbepaling volgens 5.3.1, onderdeel c, wordt in de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak.
4. Bij de uitslagbepaling volgens 5.3.1, onderdeel c, wordt in de gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak, met dien verstande dat het eindcijfer voor het profielvak daarbij net zo vaak meetelt als het aantal eindcijfers van beroepsgerichte keuzevakken dat in de berekening wordt betrokken.
5. In afwijking van bovenstaande, is de kandidaat die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject geslaagd indien:
  - a. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
  - b. hij voor het profielvak als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
  - c. hij voor de 4 verplichte beroepsgerichte keuzevakken niet lager dan een 4 heeft gehaald;
  - d. hij als eindcijfer, bedoeld in het derde lid, 6 of meer heeft behaald.
6. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van de mogelijkheid van een herkansing. De uitslag is de definitieve uitslag indien er van de herkansingsmogelijkheid geen gebruik gemaakt wordt.
7. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van:
    - i. de eindcijfers voor het profielvak en de twee algemene vakken van het profieldeel, en
    - ii. het combinatie-eindcijfer berekend van de beroepsgerichte keuzevakken,
  - b. en minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.
8. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo gemengde leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - i. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
    - ii. het algemene vak uit het vrije deel of het combinatie-eindcijfer berekend van de beroepsgerichte keuzevakken, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.
9. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:

- i. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
  - ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
- b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.

5.4 Uitslag VWO of HAVO

1. De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij:
    - i. voor een van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, B of C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
  - c. hij onverminderd onderdeel b
    - i. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - ii. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
    - iii. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
    - iv. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
  - d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
  - e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
  - f. hij het vak rekenen heeft afgerond, indien hij geen wiskunde in zijn pakket heeft.
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk. Het bevoegd gezag kan daaraan toevoegen:
  - a. literatuur, als onderdeel van alle afzonderlijke moderne talen, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, literatuur voor de bepaling van de eindcijfers een onderdeel is van het schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur;
  - b. algemene natuurwetenschappen in het havo en vwo;
  - c. bij bijzondere scholen: godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs geen onderdeel is van het eindexamen, tenzij Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend met toepassing van

- Uitvoeringsbesluit artikel 3.1, eerste lid, onderdeel c, artikel 3.2, eerste lid, onderdeel c, of artikel 3.3, eerste lid, onderdeel c.
3. Indien het bevoegd gezag toepassing geeft aan 5.4.2. a t/m c, wordt in de bijzondere regelingen per school (zie hoofdstuk 6) vermeld welk onderdeel of welke onderdelen worden toegevoegd.
  4. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
    - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
      - i. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 3.34 Uitvoeringsbesluit, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
      - ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
    - b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50 van artikel 3.34 Uitvoeringsbesluit.
  5. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen havo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
    - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
      - i. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50 Eindexamenbesluit, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
      - ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
    - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 3.34 Uitvoeringsbesluit.

5.5 Herkansen/inhalen - Tweede tijdvak

1. De kandidaat heeft voor één vak waarin hij reeds eindexamen heeft afgelegd, nadat de uitslag is vastgesteld, het recht in het tweede tijdvak opnieuw deel te nemen aan het centraal examen of het cspe.
2. Bij het eindexamen van de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg heeft de kandidaat het recht, bedoeld bij 5.5.1, ook voor het cspe dat door het bevoegd gezag aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak wordt afgenomen.
3. De herkansing van het cspe bestaat uit het opnieuw afleggen van deze toets of van één of meer onderdelen daarvan.
4. Voorlopig geslaagde kandidaten mogen één vak herkansen om te proberen een hoger cijfer te halen.
5. Voorlopig niet-geslaagde kandidaten mogen een vak herkansen.
6. Indien een examenkandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij het centraal examen van een of meer vakken in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, krijgt hij in het tweede tijdvak de gelegenheid het centraal examen alsnog te voltooien. De examenkandidaat maakt in dat geval maximaal twee toetsen per dag.
7. Verzoek om herkansing
  - a. De kandidaat, die wenst te herkansen tijdens het tweede (indien nodig derde) tijdvak, doet hiertoe een schriftelijk verzoek vóór een door de vestigingsdirectie te bepalen dag en tijdstip.
  - b. Indien het verzoek te laat is ingediend, wordt de voorlopige uitslag definitief.
  - c. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
  - d. De keuze voor deelname aan de herkansing kan achteraf niet meer teruggedraaid worden.

- e. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld overeenkomstig de voorschriften van de WVO en het Uitvoeringsbesluit aan de kandidaat medegedeeld.
- f. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
- g. Bovenstaande is ook toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

5.6 Derde tijdvak

1. Het derde tijdvak is onderdeel van de staatsexamens. Het wordt niet in school afgenomen.
2. Het derde tijdvak is bestemd voor:
  - a. de kandidaat, die met geldige reden meer dan twee vakken van het centraal examen heeft gemist;
  - b. de kandidaat, die het centraal examen heeft afgerond tijdens het tweede tijdvak, maar die nog gebruik wil maken van herkansing;
  - c. de kandidaat, die tijdens het tweede tijdvak met geldige reden verhinderd was deel te nemen aan de herkansing of aan het examen.

3. Opgave derde tijdvak:

Kandidaten, die hieraan deel willen nemen, melden dit zo spoedig mogelijk, soms pas ná de uitslag van het tweede tijdvak, aan de vestigingsdirectie. Deze geeft dit door aan de voorzitter van het College voor Toetsen en Examens.

5.7 Certificaat/cijferlijst

Een kandidaat die wordt afgewezen en de school verlaat, ontvangt een cijferlijst waarop zijn eindcijfers vermeld staan. In het vmbo ontvangt de afgewezen kandidaat een certificaat. Het certificaat vermeldt in ieder geval het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, het voor dat vak of die vakken behaalde eindcijfer, de cijfers, behaald voor het schoolexamen en voor het centraal examen, het schooltype en de afdeling waaraan het examen heeft plaatsgevonden, alsmede de datum waarop de uitslag van het examen is vastgesteld.

5.8 Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld:
  - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,
  - b. voor havo en vwo de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk/sectorwerkstuk,
  - c. voor het vmbo (tl/gl) het thema van het profielwerkstuk en de beoordeling van het profiel/sectorwerkstuk,
  - d. in het vwo en havo de beoordeling van het vak lichamelijke opvoeding, in de mavo de beoordeling van de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken 1 inclusief culturele en kunstzinnige vorming,
  - e. de beoordeling van de maatschappelijke stage (indien van toepassing), indien deze beoordeeld is met een voldoende of goed en tenminste een omvang van 30 uur heeft gehad,
  - f. de eindcijfers voor de examenvakken,
  - g. alsmede de uitslag van het eindexamen.

2. De directeur reikt aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop alle vakken zijn vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. Duplicaten van diploma's en cijferlijsten zijn via DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) te verkrijgen.
3. Indien een kandidaat in meer vakken examens heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. Voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen, staat in artikel 3.42 en 3.43 Uitvoeringsbesluit vermeld wat de vereisten zijn.
5. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten. De handtekening moet feitelijk (met pen) geschreven worden. Een gescande of gekopieerde handtekening is niet toegestaan. Dit staat opgenomen onder Bijlage I van de Regeling modellen diploma's VO. De directeur blijft de eindverantwoordelijkheid voor het tekenen van de diploma's dragen.
6. De directeur kan namens hem of haar laten tekenen door andere leden van de vestigingsdirectie. Hierbij dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:
  - a. Deze mandatering dient schriftelijk te zijn vastgelegd.
  - b. Deze mandatering wordt op het diploma uitgedrukt. Daarvoor wordt onder "De directeur:" (respectievelijk "De rector:") vermeld "namens deze,". Daarna volgt de handtekening van de gemandateerde, met de vermelding van de naam en zijn of haar functie. Die functie is vestigingsdirectie. Nadere toevoegingen zijn niet toegestaan.
7. De examensecretaris kan namens hem of haar laten tekenen door een andere functionaris. Hierbij dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:
  - a. Deze mandatering dient schriftelijk door het bevoegd gezag te zijn vastgelegd.
  - b. Deze mandatering wordt op het diploma uitgedrukt. Daarvoor wordt onder "De examensecretaris" vermeld "namens deze,". Daarna volgt de handtekening van de gemandateerde, met de vermelding van de naam en zijn of haar functie. Die functie is vestigingsdirectie. Nadere toevoegingen zijn niet toegestaan.

6 SLOTBEPALING

1. Eenieder die betrokken is bij de uitvoering van dit reglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of kan vermoeden, is verplicht tot geheimhouding daarvan.
2. In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist het bevoegd gezag of daartoe gemandateerd, de directeur, waarbij hetgeen de WVO2020 voorschrijft steeds in acht wordt genomen.

7 BIJZONDERE REGELINGEN VOOR DE DIVERSE VESTIGINGEN

1. Aanvullend examenreglement Corderius College (wordt separaat uitgereikt)
2. Aanvullend examenreglement Corlaer College (wordt separaat uitgereikt)
3. Aanvullend examenreglement Farel College (wordt separaat uitgereikt)
4. Aanvullend examenreglement Het Element (wordt separaat uitgereikt)
5. Aanvullend examenreglement Oostwende College (wordt separaat uitgereikt)
6. Aanvullend examenreglement 't Hooghe Landt (wordt separaat uitgereikt)
7. Aanvullend examenreglement Muurhuizen (wordt separaat uitgereikt)
8. Aanvullend examenreglement Het Nieuwe Eemland (wordt separaat uitgereikt)

Aanvullend examenreglement

Muurhuizen

Aanvullend examenreglement Mavo Muurhuizen

1.1 Algemeen

1. Examenvakken mavo/havo 2023-2024

<i>Mavo</i>	<i>Havo</i>
Nederlands	Nederlands taal en literatuur
Engels	Engels taal en literatuur
Duits	Duits taal en literatuur
Frans	Frans taal en literatuur
Geschiedenis	Geschiedenis
Aardrijkskunde	Wiskunde A
Wiskunde	Biologie
Natuurkunde	Economie
Scheikunde	Maatschappijwetenschappen
Biologie	Bedrijfseconomie
Economie	
Lo2	
Muziek	
Bte	
Zorg en welzijn	
Maatschappijkunde	

1.2 Examencommissie

1. Het bevoegd gezag stelt een examencommissie. Deze commissie bestaat uit drie personen: de examensecretaris, afdelingsleider en schaduwsecretaris (afvaardiging mavo/havo).

1.3 Schoolexamens

1. Beoordeling schoolexamens
De cijfers van toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen worden zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk na 10 werkdagen bekend gemaakt aan de kandidaat.
2. Inzage gemaakte schoolexamens en eindexamens
Indien schoolexamens niet klassikaal besproken worden, heeft de leerling de mogelijkheid om hiervoor een afspraak te maken met de vakdocent.

Eindexamens kunnen ingezien worden in het geval van een herkansing.
Indien er andere redenen zijn om een examenwerk in te zien, gaat dit in overleg met de examencommissie. Schoolexamens en examens mogen de school NIET verlaten.
Inzage moet plaatsvinden binnen twee weken na bekendwording van het cijfer.

3. Wanneer een leerling bezwaar maakt tegen de eerste correctie bij CSE kijkt op verzoek van de directeur, de 1^e corrector op grond van deze argumenten of naar zijn mening een aanpassing van de score aan de orde is.

1.4 Doublure

1. Een leerling dient bij doubleren alle vakken over te doen, met uitzondering van ckv en maatschappijleer in leerjaar 3 mavo en leerjaar 4 havo, indien dit vak met een voldoende is afgesloten. Deze vrijstelling dient aangevraagd te worden bij de afdelingsleider bovenbouw. Bij doublure van examenjaar hoeft het profielwerkstuk, indien voldoende afgesloten, niet opnieuw gemaakt te worden.

1.5 Afwijkende wijze van examinering

1. Kandidaten met een beperking kunnen tijdens schoolexamens en centraal examens gefaciliteerd worden. Dit in overleg met de ondersteuningscoördinator en examencommissie.

1.6 Centraal schriftelijk eindexamen

1. Na afronding van het schoolexamen volgt in leerjaar 4 mavo en leerjaar 5 havo (bij uitzondering in leerjaar 3 voor de mavo en 4 voor de havo) voor algemene vakken een centraal schriftelijk eindexamen. Het tijdstip van deze examens zijn te vinden op examenblad.nl en zullen worden gepubliceerd in het examendraaiboek dat in april wordt uitgereikt aan de leerlingen via de examensecretaris.
  - a. Afronden PTA
Om deel te nemen aan het centraal schriftelijk eindexamen dient de leerling het volledige PTA afgerond te hebben. Wanneer er aan het einde van een periode (als periode rekenen wij de portfolioweek) nog onderdelen van het PTA open staan, moeten deze nog worden afgerond.
  - b. Terugtrekken examens
Indien een kandidaat zich wil terugtrekken voor het examen wordt dit overlegd met de examensecretaris, afdelingsleider en ouders. Na akkoord bevestigt de examensecretaris dit schriftelijk aan de ouders. De ouders tekenen dit voor akkoord.
  - c. Verantwoordelijkheid
Tijdens het schriftelijk examen is de leerling zelf verantwoordelijk voor het correct en volledig inleveren van zijn werk.

1.7 Vrijstelling lichamelijke opvoeding

1. Op basis van Artikel 26n (vmbo) en 26e (havo): Ontheffingen en vrijstellingen vmbo, kan een school vrijstelling geven voor het vak lichamelijke opvoeding.
  - a. Het bevoegd gezag van de school voor mavo of vbo kan een leerling, na overleg met de leerling en, indien de leerling minderjarig is, met diens ouders, voogden of verzorgers, ontheffing verlenen van het volgen van het onderwijs in lichamelijke opvoeding, indien de leerling vanwege diens lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. Het bevoegd gezag geeft de inspectie kennis van de verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop deze ontheffing berust.

- b. Ouder(s)/verzorger(s) geven aan de school aan dat de leerling niet in staat is om lichamelijke opvoeding te volgen. De vakgroep heeft contact met de leerling en ouder(s)/verzorger(s) om de dispensatie te bespreken. De vakgroep geeft de namen door aan de examencommissie.

1.8 Rekenexamen

1. Leerlingen die geen examen doen in het vak wiskunde, krijgen een schoolexamen Rekenen. Dit geldt voor:
  - a. Havo-leerlingen die het examenprofiel Cultuur & Maatschappij volgen en geen examen afleggen in wiskunde A of B;
  - b. Vmbo-leerlingen uit elk van de vier leerwegen die een economisch of het zorg- en welzijnprofiel volgen en geen examen afleggen in wiskunde.

1.9 Aanvulling met betrekking tot procedures

1. Mobiele telefoons, horloges, e.d.,
Het is verboden om mobiele telefoons, horloges e.d. bij je te hebben tijdens het maken van (examen)toetsen. Indien een kandidaat bovengenoemd apparaat bij zich heeft, kan de examencommissie maatregelen nemen. Maatregelen die getroffen kunnen worden, al dan niet in combinatie met elkaar, staan vermeld onder artikel 2.9 van het examenreglement.
2. Schrijfgerei
De leerling mag het werk niet met potlood maken, met uitzondering van tekeningen en grafieken. Het gebruik van correctievloeistof is verboden. Het gebruik van een markeerstift is toegestaan, evenals het onderstrepen in een tekst met pen of potlood.

1.10 Afwezigheid

1. Geoorloofde absentie
Indien een kandidaat geoorloofd absent is (zoals beschreven onder punt 3.5.2 en 3.5.3) wordt voor de kandidaat een extra herkansingsmogelijkheid geboden.
2. Ongeoorloofd afwezig toetsmoment
Als een leerling ongeoorloofd afwezig is bij het reguliere moment in de toetsmoment zal het cijfer 1 toegekend worden. De leerling heeft de mogelijkheid voor deze toets zijn/haar herkansing in te zetten. Zie punt 2.9 onregelmatigheden bestuurlijk deel.
3. Ongeoorloofd afwezig herkansingsmoment
Als een leerling ongeoorloofd afwezig is bij het herkansingsmoment dan verliest de leerling het recht op de herkansing. Zie punt 2.9 onregelmatigheden bestuurlijk deel.

MAVO

1.11 Berekening SE-cijfer

1. Bij de gekozen examenvakken bepaalt het gewogen gemiddelde van cijfers in het derde en vierde leerjaar, afgerond op 1 decimaal, het eindcijfer voor het schoolexamen. In het PTA staan de toetsen vermeld die meetellen voor de bepaling van het eindcijfer aan het einde van het vierde leerjaar. Dit is het se-cijfer. Van het PTA mag niet afgeweken worden, tenzij er buitengewone omstandigheden zijn. Dit gaat in overleg met de inspectie. Om deel te mogen nemen aan het eindexamen dient het gehele PTA voor de door jou gekozen vakken afgerond te zijn.

1.12 Toetsen en inhaalregeling

1. Toetsvormen:
  - a. De toetsen voor het schoolexamen mavo zijn verdeeld in drie categorieën:
  - b. Toetsen die beoordeeld worden met een cijfer.
  - c. Praktische opdrachten die beoordeeld worden met een cijfer.
  - d. Handelingsdelen die moeten worden afgesloten met de beoordeling “voldoende” of “goed”Alle toetsen met bijbehorende toetsvorm staan vermeld in het PTA.
2. Handelingsdelen
Indien deze handelingsdelen met onvoldoende worden beoordeeld, volgt een mogelijkheid om het geleverde werk aan te vullen of te verbeteren om tot een voldoende beoordeling te komen.
3. Inhalen toets
Wanneer door ziekte of een andere geldige reden een toets gemist wordt, moet deze toets zo spoedig mogelijk worden ingehaald in overleg met de vakdocent. Als een toets niet op afgesproken tijdstip wordt ingehaald kan de examencommissie, in overleg met de docent, besluiten voor deze toets het cijfer 1 toe te kennen of andere maatregelen te nemen. Zie punt 2.9 bestuurlijk deel.
4. Inleveren praktische opdrachten
Inleveropdrachten (waaronder de handelingsdelen en praktische opdrachten) moeten in de genoemde periode in het PTA worden ingeleverd bij de vakdocent. Het werk moet persoonlijk worden ingeleverd bij de vakdocent. Het werk in een postvak leggen of het afgeven in de afdelingskamer/personeelskamer is niet toegestaan.
Het niet tijdig inleveren of afronden van een praktische opdracht of een handelingsdeel zonder geldige reden kan beschouwd worden als een onregelmatigheid. Zie punt 2.9 bestuurlijk deel. De examencommissie zal hierin beslissen.

1.13 Herkansingsregeling

1. Herkansingsregeling
Welke toetsen herkansbaar zijn voor klas 3 en 4 staan vermeld in het PTA.
  - a. In leerjaar 3 mag een leerling minstens 1 toets per vak herkansen.
  - b. In leerjaar 4 mag een leerling per jaar maximaal 2 toetsen per vak herkansen.
  - c. Bij de herkansingen geldt het hoogste cijfer.
  - d. Herkansingen en het inhalen van toetsen vinden plaats volgens afspraak met de vakdocent.
  - e. Als een leerling zonder geldige reden afwezig is op het moment van herkansen vervalt het herkansingsrecht.

- f. Voorbeelden van ongeldige redenen van afwezigheid: doktersbezoek, tandartsbezoek, rijlessen, fysiotherapie, etc.
- g. Lesuitval is geen reden om herkansing geen doorgang te laten vinden.
- h. Leerlingen die in leerjaar 4 voor het examen gezakt zijn, krijgen de mogelijkheid om twee volgens het PTA herkansbare toetsen uit leerjaar 3 nogmaals te herkansen. Van deze mogelijkheid moet voor de kerstvakantie gebruik gemaakt worden.

2. Extra herkansingsmogelijkheid

In bijzondere gevallen kan de examencommissie een leerling extra herkansingen toestaan. Het bevoegd gezag stelt de inspectie hiervan in kennis, onder vermelding van de reden.

1.14 Toegestane hulpmiddelen CE Mavo

1. In de 'Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2024' staat toegelicht welke hulpmiddelen gebruikt mogen worden tijdens de centrale examens. In deze bijlage wordt een samenvatting gegeven. De volledige regeling is gepubliceerd in de Staatscourant en gepubliceerd op www.examenblad.nl.

Vak	Leerweg	Hulpmiddel
<i>Alle vakken</i>	Alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: Schrijfmateriaal incl. millimeterpapier Tekeningpotlood Blauw en rood kleurpotlood Liniaal met millimeterverdeling Passer Nietmachine* Geometrische driehoek Vlaktgum Rekenmachine*
<i>Alle schriftelijke examens</i>	Alle leerwegen	Eindelijk verklarend woordenboek Nederlands* of eindelijk woordenboek Nederlands-thuis taal en thuis taal- Nederlands*
<i>Fries, Moderne vreemde talen</i>	Alle leerwegen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek van kandidaat) daarnaast ook een woordenboek Engels- Engels*
<i>Wiskunde</i>	Alle leerwegen	Naast of in plaats van de geometrische driehoek een windroos Roosterpapier in cm ²
<i>NaSk1, NaSk2</i>	BB	Goedgekeurd informatieboek: Binas vmbo- basis, informatieboek nask 1 (2e editie) + errata
<i>NaSk1, NaSk2</i>	KB, GL en TL	Goedgekeurd informatieboek: Binas vmbo- kgt, informatieboek voor nask 1 en nask 2 (2e editie) + errata
<i>Cspe beroepsgericht en cpe beeldend</i>	BB, KB en GL (cspe), GL en TL (cpe beeldend)	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar in de instructie voor de examinerator meegedeeld. Het gebruik

	van een woordenboek Nederlands is bij deze praktische examens niet toegestaan.
--	--

* Verdere toelichting in de 'Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2023'.

HAVO

1.15 Aanvulling verlenging van de periode waarover het schoolexamen zich uitstrekt

3. Herkansingen van het schoolexamen
  - a. Per toetsweek mogen er maximaal twee toetsen herkanst worden.
  - b. Alleen toetsen uit de toetsweek zijn herkansbaar.
  - c. In het PTA is aangegeven welke toetsen herkansbaar zijn.
  - d. Welke toetsen een leerling herkanst, bepaalt de leerling in overleg met de vakdocenten.
  - e. Na overleg geeft de leerling bij de mentor de gekozen herkansingen op.
  - f. In de jaarplanning zijn de herkansingsmomenten opgenomen.
  - g. In uitzonderlijke gevallen, kan in overleg met de examencommissie, een extra herkansing worden toegestaan. Het bevoegd gezag stelt de inspectie hiervan in kennis, onder vermelding van de reden.
4. Inhalen
  - a. Als een leerling door geoorloofde omstandigheden één of meer toetsen mist in de toetsweek, wordt er in overleg met de vakdocent een nieuw moment afgesproken.
  - b. Wanneer een leerling niet aanwezig kan zijn bij het inhaalmoment, dient de leerling schriftelijk afgemeld te worden door ouder(s)/verzorger(s).
  - c. De bedoeling is dat de leerling de toets zo snel mogelijk inhaalt.
  - d. Als de leerling voor langere periode de toets niet kan inhalen kan er besloten worden dat de leerling de toetsen inhaalt op het herkansingsmoment.
1. Handelingsdelen

Heeft een leerling in 4 havo of 5 havo een opdracht van een handelingsdeel niet naar behoren uitgevoerd, dan krijgt de kandidaat in de loop van het schooljaar de mogelijkheid het resultaat te verbeteren. De inleverdatum die wordt vastgesteld is definitief.
1. Vakken die deel uitmaken van het combinatiecijfer

Op Mavo Muurhuizen maken de volgende vakken op de havo deel uit van het combinatiecijfer: maatschappijleer, ckv en het profielwerkstuk. Allereerst wordt een cijfer vastgesteld voor het afzonderlijke vak, afgerond op een heel cijfer. Het gemiddelden van deze drie cijfers komt afgerond als een heel cijfer op de cijferlijst. Als een deelcijfer van het combinatiecijfer een 3 of lager is, kan een leerling niet slagen voor het examen.

1.16 Toegestane hulpmiddelen CE Havo

1. In de 'Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2024' staat toegelicht welke hulpmiddelen gebruikt mogen worden tijdens de centrale examens. In deze bijlage wordt een samenvatting gegeven. De volledige regeling is gepubliceerd in de Staatscourant en gepubliceerd op www.examenblad.nl.

Vak	Hulpmiddel
<i>Alle vakken</i>	Basispakket, bestaande uit: Schrijfmateriaal incl. millimeterpapier Tekeningpotlood Blauw en rood kleurpotlood Liniaal met millimeterverdeling Passer Nietmachine* Geometrische driehoek Vlaggum Rekenmachine*
<i>Alle schriftelijke examens</i>	Eendelig verklarend woordenboek Nederlands* of eendelig woordenboek Nederlands-thuis taal en thuis taal-Nederlands*
<i>Fries, Moderne vreemde talen</i>	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek van kandidaat) daarnaast ook een woordenboek Engels-Engels*
<i>Wiskunde</i>	Naast of in plaats van de geometrische driehoek een windroos Roosterpapier in cm ²
<i>NaSk1, NaSk2</i>	Goedgekeurd informatieboek: Binas vmbo-kgt, informatieboek voor nask 1 en nask 2 (2e editie) + errata
<i>Muziek, dans, drama</i>	Computer
<i>Cspe beroepsgericht en cpe beeldend</i>	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar in de instructie voor de examinerator meegegeven. Het gebruik van een woordenboek Nederlands is bij deze praktische examens niet toegestaan.

* Verdere toelichting in de 'Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2023'.